

קבצי הערות התמימים ואנ"ש בלקו"ש חלק ט"ו שיחה ב' לפרשת ויצא

קובץ הערות התמימים ואנ"ש 770 גליון סז (תשל"ז)

א. בלקו"ש ויצא ש.ז. ס"א מקשה: מאחר ש"יעקב קראו בית", היינו דענינו של יעקב הוא "בית", בקביעות (שלכך יהי' בית שלישי בנין נצחי) - מדוע מוצאים אנו שדוקא יעקב הי' בחייו באופן דהיפך ההתייבות והקביעות, שהי' צריך לברוח לחרן, ואח"כ הי' במצרים וכו'?

ובס"ב מתחיל: "וועט מען דאס פארשטיין בהקדים" וכו', זרבים מקשים, דלכאו' אין אנו מוצאים בהמשך דברי השיחה תירוץ על קושיא זו.

והן אמת אשר בסי"ב מבואר השייכות פנימית דענין הבית בקביעות למדתו של יעקב - דמאתר שהוא כולל ב' הקוין, מסתו שלמה ולא יצא ממנו פסול ובמילא אין לו הפסק - אבל לפי"ז הגדל עוד יותר השאלה דלעיל: מאחר שזהו ענינו של יעקב - למה היו ימי חייו באופן שאינו מתאים לענינו!?

ושמעתי מא' דאולי אפשר לבאר זאת בהקדם עוד שאלה על כללות סדר השיחה: לכאו', מכיון שמטרת השיחה היא להסביר שייכותו של יעקב לענין הבית תמידי (ורק מסביר זאת בהקדם ביאור הפסוק בישעי' וכו') - מדוע סעיף האחרון הוא סי"ג, המסביר את הפסוק בישעי' (שהובא רק בתור הקדמה לכאו', כנ"ל), ולא סיים את השיחה בסי"ב המסביר שייכותו של יעקב לבית נצחי (ואם רצונו לבאר הפסוק הנ"ל יכול להכניס זאת במאמר המוסגר לפנ"ז, ולא בתור סיום וחותם השיחה)?

אך ביאור הדבר הוא: אדרבה, סעיף זה (יג) הוא הוא המתרץ קושיא הנ"ל שבס"א - כי מאחר שהפעולה ב"עמים רבים", הפעולה בעולם - הוא דוקא ע"י מדתו של יעקב, מדת האמת, לכן הי' אופן חייו של יעקב לא באופן דקביעות, כי דוקא שם מתבטא בגלוי ענין האמת שבו.

וכמבואר בארוכה בלקו"ש ויחי תשל"ו, שמדת האמת של יעקב באה בגלוי דוקא בהיותו במצרים (ראה שם ס"ז) ודוקא לאחרי מיתתו (שם ס"ח) - כי דוקא כאשר בהיותו בעולם ("עמים רבים") ראה ש"מסתו שלמה", הנה זה מבטא את אמיתיותו. (ועייג"כ מש"כ בקונטרס הערות הת" ואנ"ש ח"ב ע' 50 ואילך).

א.י. סגל

ברוקלין נ.י.

כ. בלקו"ש ויצא תשל"ז מבאר בארוכה (עיי"ש) שבכדי לפסוק הלכה למעשה צריך להיות אצלו הביטול בתכלית, וקשה מהמבואר במאמר ד"ה שלום רב תשל"ח לכאן ביאור הפכי דגם כשחסר בשלימות דיר"ש והיינו הביטול בתכלית אפשר לכוון הלכה לאמיתתה.

ואולי י"ל הביאור, דבלקו"ש ויצא מסביר סדר העבודה בכלל, דהסדר הוא שבשעה שלומדים תורה בכלל שאינה קשורה עם הלכה למעשה לפי אופן ההבנה וההשגה שלו הרי אופן הלימוד הוא בחיות ותענוג, אבל כשצריך לפסוק הלכה למעשה הרי ע"ז הנה אדרבא בשכלו המודגש הוא יכול פעם להגיע למסקנא שאינה כהלכה באמת לאמיתתה ודוקא ע"י שלימות היראה שמפחד אולי חלילה לא יהי' הפסק הלכה מכוון כפי רצה"ע – פועל אצלו יגיעה והעמקה גדולה יותר בתורה באופן שמבטל שכלו מכל וכל בהנחת עצמותו לגמרי ואז נרגש אצלו רצה"ע שלמעלה מהשכל ויוכל לפסוק הלכה באמת לאמיתתה, ואמנם יכול גם פעם לקרות שיכוון בלי שיהי' אצלו ענין היראה.

משא"כ בהמאמר הנ"ל מסביר החילוק שבין ב' המדריגות שבכתוב: (א) ורב שלום בנין שהוא מה שהת"ח מרבים שלום (ממשיכים ענין השלום עצמות אוא"ס) בעולם שזהו ע"י שפוסקים פס"ד אמיתי, (ב) שלום רב לאוהבי תורתך והיינו הריבוי שלום שהת"ח פועלים בעולם נמשך לת"ח עצמם (בסוג "שלום" נעלה יותר מה"שלום" שממשיכים בעולם כמבואר בלקו"ש וישב ש.ז. סעי' ח' ובהע' 35 עיי"ש) והוא תענוג העצמי דעצמותו ית' שהוא בחי' נח"ר לבורא, ולהגיע למדריגה זו הרי"ז דוקא ע"י ביטול בתכלית שהו"ע עבודת התפלה דאינו מציאות לעצמו כלל וכל מציאותו היא מציאות האדון, וזהו החילוק שבין ב' המדריגות דדוקא בענין דשלום רב כחוב ומודגש שזה נמשך לאוהבי (בחי' האהבה המורה על עבודת התפלה) תורתך. משא"כ בענין דורב שלום אע"פ שבכלל צריך להיות ענין היראה כדי לפסוק הלכה אבל לא באותו המדה כמשצ"ל בשביל שלום רב כי בנוגע לפס"ד לפעמים אפ"ל בלא יראה, משא"כ להגיע למדריגה דשלום רב אא"פ אחרת בלי העבודה דביטול בתכלית.

קובץ הערות התמימים ואנ"ש צפת גליון ו (תשמ"א)

ח. בלקו"ש חט"ו ויצא (ב) סעי' י"ב מבאר: דכנגד כל מדה דקדושה יש מדה דלעו"ז: אהבה זרה כנגד אהבת ה', יראה רעה או כעס כנגד יראת ה', ובלשוך חז"ל "אברהם יצא ממנו ישמעאל יצחק יצא ממנו עשו"... משא"כ מדתו של יעקב שהיא כוללת שני קווים חסד וגבורה לכך כנגדה א"א להיות שום מנגד.

וצלה"ב הביאור בזה, דלכאו' הרי כנגד כל מדה דקדושה יש מדה דלעו"ז! ולמה לגבי תפארת דקדושה א"א לצאת ממנו תפארת דלעו"ז? ואיך לומר שבלעו"ז איך ענין התפארת, שהרי יש "עשר כתרין דמסאבותא" (כנגד כל יו"ד ספירות) ומוזכר "ת"ת דקליפה" בפירוש בספר הליקוטים אות ק' דף ק"ט, ובשערי אורה סעיף א' (שער החנוכה), ומשמע מסש"ב פ"ו שהוא ענין התפארת.

ואולי י"ל ע"פ מש"כ בלקו"ת ואתחנן (דף ה')

נסמן בהע' 92 שת"ת דקדושה מחבר חו"ג שהם הפכים ע"י הארה מדעת המושרש בכתר, שהארה זו היא ענין מדת האמת שממנה "לא יהי' יניקה למדות רעות" (שם). וכמו"כ מוסבר שם "הארה זו המאיר בת"ת היינו בחי' הדעת... (ו) נקרא דעת אמת שהיא עצמות ומהות הדבר ממש... הכרה והרגשה כאלו רואה אמיתת הדבר עצמו... (ע"י ש) הדעת ממשיך מכתר וחכמה... בחי' ראי'... (ו) אמת הוא בחי' לא שניתי... שלא ישתנו המדות מחמת גשמיות העולם וכמוציא מים אשר לא יכזבו מימיו", עכ"ל.

ועפ"ז מובן שהן אמת שישנו תפארת דלעו"ז, אמנם יניקתו מת"ת דקדושה הוא ע"י צמצום ובחי' פסולת כדמוכח בשערי אורה הנ"ל שאומר שכך הוא בכל המדות כמו ת"ת ונצח הוד ויסוד וכו'. אמנם מצד הענין הפנימי שישנו בתפארת - הארת הכתר והדעת כנגד זה איך לעו"ז.

ולפי"ז מובן שבשיחה מודגש (סי"ג) "אמת מדתו של יעקב" (ולא נאמר תפארת) שזה מה שמאיר בת"ת הארה מכתר ודעת כנגד בחי' זו א"א להיות שום מנגד כנ"ל.

צבי הירש מרנץ

א. בלקו"ש חט"ו ויצא (ב) סי' ב' ואילך מבאר שם כ"ק אד"ש עמ"ש "כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים מירושלים" - שבתורה יש ב' ענינים: (א) הלכה, והוא נקרא בשם דבר ה', (ב) שקו"ט שבתורה (ד"אלו ואלו אלקים חיים") הוא הנקרא ציון.

ומבאר שם באריכות איך שהציון קשור עם השקו"ט, משא"כ דבר ה' קשור עם הלכה - שישנם שני סוגי ביטול - ירושלים שהוא "ע"ש יראה וע"ש שלום" שזהו שלמות הביטול - ביטול בתכליתו ("ביטול במציאות"), וציון הוא מלשון סימן שאמנם הוא בטל לאלקות, עד שכל המציאות שלו הוא סימן על הענינים שלמעלה אבל זה מציאותו עכ"פ, ובזה מבואר השייכות בין "שקו"ט" ל"ציון" היות שבמדריגת הביטול הציון הוא קשור עם הבנה והשגה דילי' (דהלא נשאר מציאות) אף שהוא סימן על אלקות למעלה (ולכן באמת תורתו הוא חלק מחו"א דאלו ואלו דא"ח) מ"מ זה לפי הבנתו והשגתו, ולכן שייך כאן התחלקות הדעות שהם כנ"ל או כפי שורש הנשמה למעלה.

משא"כ הביטול של ירושלים - ביטול במציאות, שהוא לגמרי בטל לאלקות שלמעלה, שאינו מציאות בפ"ע כלל, וממילא היראה מביא אותו שיתבונן בהעמקה (עד שיחלבש בשכלו רצה"ע שלמעלה מה שכל (הע' 54)) עד שיפסוק ההלכה כפי רצה"ע, ובזה לא שייך התחלקות כיון שרצה"ע הוא המאיר בשכלו, וזה אמת לאמיתו, ע"כ.

וקשה לי ממה שמבואר בכו"כ מקומות (הקדמה לחניא, תרס"ו, תל"א.) שהדעות החלוקות של ב"ש וב"ה הם, לפי שב"ש - שורש נשמתם הוא מדות בגבורה ולכן מחמירים, אבל ב"ה שורש נשמתם הוא ממתח החד (ולכן הם מקילים) הוא התחלקות הדעות, כמבואר שם - ששורש נשמתם מתלבש בשכלם (ואין הכוונה שפוסקים כפי שהוא למעלה) "ואין דעותיהם שוות", ולכן זה נוטה להקל וזה נוטה להחמיר, אבל מובן שזה לפי הכנתו של ב"ש וב"ה, דאל"כ איך זה קשור למדת החד וזה למדת הגבורה, אלא ע"כ הוא לפי שכאן מדובר כנ"ל בבחי' ציון שלא ביטל מציאותו לגמרי, וממילא כ"א משך לפי הבנתו הפרטי,

וא"כ צ"ע להמבואר בפנים השיחה, שירושלים הוא ענין הביטול במציאות, ודוקא מזה נפסקת ההלכה דהלא ב"ה שרשם ממתח החד, ודיעתו הוא ג"כ ממתח

החסד, וא"כ היאך פסקינן כוותייהו, הלא זה בא מהמדריגה של סי' ("ציון").

ועוד יותר איחא בגמ' "מפני מה הלכה כב"ה מפני שנוחין ועלובין היו" (כמציין בשיחה זו גופא (הע' 61)) ומבואר שב"ה היו במדרי' ירושלים - שלימות הביטול - ביטול בתכלית, (שזהו ענין נוחין ועלובין, (דאם מדובר בביטול של ציון, אז זה ג"כ לב"ש יש ביטול כזה, ונשאר ה"מפני מה וכו'')) ולכך כיוונו לרצה"ע, מפני עוצם הביטול, וא"כ ביותר קשה קושיא הנ"ל דאיך נאמר שדיעת ב"ה היא ממדת החסד, הלא הלכה כב"ה מפני שכוונתו שרצה"ע, ואין לומר שרצה"ע הוא קשור דוקא למדת החסד, (דא"כ מה שייך "נוחין ועלובין") ומובן שאין לומר שדיעותם הוא שניהן, דהלא סותרים אהדדי, וצ"ע.

אזהרה 17/08/2018

(ועוד צ"ע לפ"ז מה שלע"ל הלכה כב"ש).

ג. דובין

אזהרה

ברוקלין - נ.י.

קובץ הנ"ל גליון תמב (תשמ"ו)

ז. בלקו"ש חט"ו שיחה ב' לפ' ויצא ע' 234, כתוב, וז"ל: "דער נאמען "ירושלים" וליזט אויף די מעלה פון יראת שמים וואס איז דא אין איר, ווי עס שטייט אין מדרש ונקרא ירושלים על שם לראה ועל שם שלם, ד. ה. אז אין "ירושלים" איז די בחינה לראה בשלימות". עכ"ל.

ובהע' 45 שם (שמביא המקור לירושלים, "יראה" - "שלם"): "ב"ר פנ"ו, יו"ד. תוד"ה הר (תענית טז, א)."

ויש להעיר מרש"י סוף יחזקאל (מח, לה) עה"פ: "סביב שמנה עשר אלף ושם העיר מיום ה' שמה". ופירש"י שם בד"ה "משם העיר מיום ה' שמה", וז"ל: "ת"י ושמא דקרתא דמתפרש מיומא די אשרי ה' שכינת' תמן, כלומר לא יקרא לה שם אחר אלא שם הראשון שהי' לה מיום שעקד אברהם את יצחק בנו שם שקרא לו יראה והיא היתה שמה שלם הרי ירושלים וכו'", עכ"ל.

26/08/2018

א.פ.

ביאור בגילוי בחי' השלישי – לע"ל

הת' יצחק שי' ראסקין
תלמיד בישיבה

א

בלקו"ש ח"ט שיחה ג' לפ' דברים מבאר הרבי אודות ביהמ"ק השלישי הכולל בתוכו ב' הבחי' דהבתי-מקדש שקדמו לו, ולכך תהיה נצחית ולא כמו קודמותיה. דבית ראשון היה רק מלמעלמ"ט (בחי' החסד) ובית שני היה רק מלמטלמ"ע (בחי' הגבורה) ולכך לא היו נצחיים, משא"כ בית ג' שהוא בחי' "תפארת" הכולל בתוכו ב' הבחי' כא' – שמשני הענינים יחד "מעלה" ו"מטה" נוצרת מציאות נוספת הכוללת מעלה ומטה כאחד, ולכן הוא יהיה קיים בקיום נצחי. וזאת מכיון דה"בלי גבול" ד"מעלה" מתקשר ומתייחד עם ה"גבול" ד"מטה", לפיכך הוא יתקיים לנצח ואי אפשר שיהיה הפסק ושינוי, והוא גילוי בחי' עצמות א"ס.

לכאורה יש לקשר את שלושת הדרגות הנ"ל עם כו"כ ביאורים של הרבי, שבהם מבואר שהתכלית של כל דבר בעולם הוא שבכל העולם יאיר עצמות א"ס ברוך הוא – בתור דרגא "שלישית", הכוללת מעלה ומטה כאחד.

הרבי מבאר בשיחה הנ"ל ג' ענינים: א) בית המקדש איך שהוא מצד "ראשון", כלומר מצד הקב"ה, כפי שהוא "נמשך" ויורד מלמעלה למטה. זהו ענין החסד שזהו מדתו של אברהם, המשכה מלמעלה למטה. ב) בית המקדש איך שהוא מצד "שני", כלומר מצד העולם, באופן של זיכוך הנבראים והעלאה מלמטה למעלה. אופן זה הוא כנגד יצחק, שמדתו היא גבורה שזהו מורה על מלמטה למעלה. ג) ביהמ"ק איך שהוא מצד "שלישי", כלומר שמשני הענינים יחד "מעלה" ו"מטה" נוצרת מציאות "שלישית" הכוללת את שניהם יחד. אופן זה הוא כנגד יעקב – מדת התפארת, מידת האמת – "מבריה

מן הקצה אל הקצה" שכוללת את הקצה העליון ביותר עם הקצה התחתון ביותר, והופכת זאת למציאות אחת.

לכאורה יש לומר ששתי מדרגות הראשונות הנ"ל קשורות לשתי מדרגות בנש"י, ואופן הג' בנש"י יתגלה ביחד עם המקדש השלישי, שזהו קשור ונובע מבחי' בית שלישי, כדלקמן.

ב

אדמו"ר הזקן מבאר בתו"א פרשת משפטים אודות ב' הדרגות – "זרע אדם" שהוא מקור לנשמות דאצילות, "ו"זרע בהמה" שהוא המקור לנשמות דבי"ע.

לכאורה מתאים לומר שאצילות מורה על בית ראשון שזהו מה שהרבי מסביר שתקופת בית ראשון היו ישראל צריכים להיות בבחי' צדיקים, אשר ממשיכים אלוקות מלמעלה למטה, שזהו בחי' אצילות – "מלמעלה", ושזה גם בחי' אברהם שמדתו הוא אהבה וחסד – המשכה "מלמעלה".

ונשמות דבי"ע מורה על בית שני, שלאחר התיקון על החורבן היו ישראל בדרגת בעלי תשובה, שמהותה היא זיכוך ועליית המטה. ולפיכך קשור הבית שני אל העולם.

עד"ז לכאורה גם אפשר להבין מעלת נש"י דלעתיד שהיא מורה על בית שלישי. שהחידוש דבית שלישי הוא, שכיון שמהותה הוא התאחדות ה"מעלה" וה"מטה" ביחד, לפיכך הוא יתקיים לנצח, כי הגבול של העולם עצמו יהיה בלי גבול, מכיון שהמקדש שלעתיד הוא "בניינא דקודשא בריך הוא" – שזה עצמות אור א"ס ברוך הוא. ולכן מובן מדוע יהיה דרגת השלישי לעתיד גם בנש"י – שזהו גילוי של אחדות הפשוטה בלי שום התחלקות למטה. ונראה לדייק בדברי הרבי – מכיון שהנצחיות של המקדש שלעתיד אינה רק מצד המקדש, אלא גם מצד העולם שבו הוא נמצא – כי מצד גילוי עצמותו ית', הרי "הוי' ימלוך לעולם ועד", ש"זמן" – מהותו הוא "שינוי" –

ולכן הוא עצמו נעשה נצחי ובלתי מוגבל" – ולכן ממילא הגילוי דעצמותו ית' יתבטא בכל דבר שבעולם, כמ"ש "ביום השלישי יקימנו ונחיי לפניו".

ג

22/08/2018חחחח

עפ"י הנ"ל אפשר להבין מעלת כל אחד מהג' חדשים; ניסן, אייר, וסיון בקשר להג' דרגות הנ"ל. א) ניסן הוא חודש הראשון – יציאת מצרים, שנגלה עליהם מלך מלה"מ הקב"ה, שזהו גילוי "מלמעלה" ולא קשור לה"מטה", וזהו מש"כ "כי ברח העם..." שהם "רצו" בשביל להתקשר אם אלוקות, [מדתו של אברהם – אהבת ה'] שזה היה הכל גילויים מלמעלה שמורה על אצילות, שזהו דרגת צדיקים כנ"ל שמושכים מלמעלה למטה. ב) אייר הוא חודש השני, שכל החודש סופרים ספירת העומר שזה בירור המידות דנפש הבהמית שזהו זיכוך הנבראים מלמטה כנ"ל, העבודת הזאת הוא ע"י ביטול שזהו גבורות יצחק – העלאה מלמטה למעלה (להעיר: אייר, ראשי תיבות: אברהם יצחק יעקב רחל – ענין המרכבה שהוא בטל להרוכב).

ג) סיון הוא חודש השלישי, שסו"ס מגיעים למתן תורה, שלוקחים ה"מעלה" וה"מטה" ועושים מהם ענין ה"שלישי" שיותר נעלית משתיהם, שזהו "אמיתת היחוד והתכללות באלוקות" – והרי זה מורה על אחדות הפשוטה דלעתיד שהוא למעלה מכל הגילויים. [מדתו של יעקב – אמת]¹

ד

והנה בלקו"ש ח"ל שיחה ג' לפ' תולדות (סעיף ז') מביא הרבי את המבואר ברמב"ן ובבחי שהטעם על זה שביהמ"ק הא' והב' לא היו קיימים בקיום נצחי הוא כיון שהיו "בניא דבר נש".

---

¹ ולהעיר מתניא פ"ד-ה' שמדובר בג' דרגות כללים שהתחלה היא "התורה ירדה ממקום כבוד" ואח"כ צ"ל יגיעת האדם להבין ולהשיג כו' ואח"כ נעשה "יחוד נפלא שאין יחוד כמוהו ולא כערכו נמצא כלל בגשמיות כו'".

לכאורה זהו שונה מהמבואר כאן בנוגע לביהמ"ק הא' שענינו הי' המשכת אלקות מלמעלה, היינו שמצד הבל"ג של אלקות האיר הגילוי גם למטה והחסרון הוא שלא הי' מצד המטה.

אלא באמת דהיא הנותנת דמכיון שהי' בנינא דבר נש היינו עבודת הנשמות שהיו בדרגת צדיקים שעבודתם מוגבלת בקו הבל"ג, היינו שכיון שאצלם נרגש אלקות בפשיטות ומציאות בהתחדשות הרי הם רואים בכל עניני העולם מלכתחלה איך שאינם תופסים מקום לעצמם וכל ענינם הוא רק כלי לאלקות, וא"כ הרי אין קשר בין עניני העולם עצמם – מצד ענינם הפרטי – לאלקות. משא"כ ביהמ"ק הג' שבו יתגלה האמת של אלקות שגם ענינו הפרטי של העולם הוא גילוי הבל"ג של אלקות.

ה

בהשיחה הנ"ל הרבי שואל מהו ענין אריכות הזמן דבית שני ע"ג בית ראשון, (וראה התירוץ לקמן).

ולפי הנ"ל, השאלה והתירוץ הנ"ל הם יותר בחוץ; דנתבאר לעיל שהבית ראשון מורה על אצילות, ובית שני מורה על בי"ע, לפי"ז א"כ, הבית ראשון היה צריך להתקיים ליותר זמן מהבית שני (ולא להיפך) להיות שהוא קשור ומגיע לדרגת אצילות שהוא מדריגה הרבה יותר גבוה ונעלית? !. על זה הרבי מסביר שם בהשיחה (חט"ו בהערה 20), ב' מעלות בקו ההעלאה על קו המשכה: א) להיות שהוא בא מצד התחתון, הוא בפנימיות בו יותר. ב) מכיון ש"למעשה ידיך תכסוף", הרי גם האור שנמשך עי"ז הוא מבחינת פנימיות יותר. עפי"ז מובן מעלת הבעלי תשובה, מכיון שהוא נעשה כלי להאור, וגם יש לו מעלת בחי' האור שנמשך על ידו, שממילא האור הוא יותר בפנימיות ובגלוי אצלו – מצד ענינו – בי"ע. ולכן בפשטות מובן אריכות דבית שני שאז היו ישראל בדרגת בעלי תשובה! [רק שסו"ס "לכל גילוי יש הגדרה והגבלה", ולכן בית שלישי שהוא בחי' יעקב – "אמת לעולם" יעמוד לא רק 420 שנה אלא בבחי' נצחיות כנ"ל].

ע"פ ביאור של הרבי בשיתח דלקמן, יובן איך הרי הג' דרגות הנ"ל ישנם בעבודת האדם, ועפ"ז אפשר לראות גם באומות העולם דרגות אלו.

הרבי מבאר בלקו"ש חט"ו ויצא ב', כפילות הלשון "כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים". וכיצד זה מהווה סיבה ("כי...") לתחילת הפסוק "והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה להר ה' ... ויורינו מדרכיו..."

הרבי מבאר הדרגא של "תורה" ו"דבר ה'" בתורה, ואיך שהם נובעים מדרגת "ציון" ו"ירושלים"; "דבר ה' זו הלכה" – דבר הלכה ברורה, שזהו הלכה נפסקת שהוא רק כדעה אחת – ואילו "תורה" כוללת גם דין ודברים, וסברות שמפריכין אותן – שזהו כל הדיעות והמחלוקות. (והן וודאי חלק מן התורה כי הרי "אלו ואלו דברי אלוקים חיים").

ועפ"ז יובן ש"תורה" קשור עם "ציון" שזה הרי לשון של "סימן" לענינים נעלים באלקות למעלה: שעדיין הוא בבחי' מציאות, אך כל כך מזוככת עד אשר הוא סימן לענינים של "למעלה". ומכיון שהוא מציאות, ובמצב זה – כולל שכלו הריהו "קולט" את התורה גם לפי כוחות ההבנה וההשגה שלו, ולפיכך "מציון תצא תורה" כי מכיון שלימוד התורה הוא בהתאם למציאות, הרי יש כאן חילוקים וריבוי.

אך כאשר מדובר בדבר הוי' אז אין די בדרגת "ציון" ויש צורך ב"שלימות היראה וביטול לה'" – "ודבר ה' מירושלים"כו'.

עפ"ז יובן הקשר בין "ציון" ו"ירושלים" להבתי מקדשות:

עבודת אברהם היה בקו החסד – מדת האהבה, ולכן היה עיקר עבודתו לגלות אלוקות מלמעלה למטה, וכדומה לכך היתה העבודה דבית ראשון, זה הרי קשור לדרגת "ציון" שמצד החסד יש בו אהבה ותענוג לאלקות – ואהבת ה'. ואפילו בדרגה הזאת שהוא נעלית ביותר. הרי זה "יש מי שהוא אוהב".

ולכן ממדריגה הזאת נובעת התחלקות ופירוד בתורה- דיעות שונות, וזה מכיון שהכל מגיעה מהבנה והשגה כנ"ל.

עבודת יצחק הוא בקו הגבורה, יראה והתבטלות וזאת בדומה לעבודה בתקופת בית שני, שזהו קשור ל"דבר ה' מירושלים" – שלמות היראה, שרק ע"י שלימות היראה, ניתן לפסוק הלכה לאמיתה – ולעשות כך בפועל גם בניגוד לשכל!

אז יש עבודת יעקב – בחור האבות שהוא בקו האמצעי, תפארת, הכולל את שני הקווים הנ"ל ביחד ולכן הוא כנגד בית שלישי, שאז תהיה שתי המעלות ביחד ויותר משהיה – "שיא השלימות של גילוי אלוקות, ויחד עם זאת תהיה התבטלות כלפי אלקות מושלמת".

אוצר החכמה

ז

והנה בשיחה זו הרבי מבאר איך שכל יהודי צריך להשתדל להגיע לא רק לשלימות העצמית אלא להביא גם את העולם בכלל לשלימותו, ז"א להכין גם את הגויים כדי להגיע לדרגת ה"שלישי", וזהו שע"י שאצל יהודי יש דרגת "ציון תצא תורה", אז גורמים גם אצל "עמים רבים" הכיוון של "לכו... ויורינו מדרכיו" – לימוד הענינים של שבע המצוות שלהם, ענין של התבטלות, אך בכל זאת קשור הדבר למציאותם והבנתם.

לכן ע"י כך ש"דבר ה'" יוצא מ"ירושלים" גורמים אצלם ל"נלכה באורחותיו" – הליכה שזהו גם מלשון הלכה – בפועל, שזהו התבטלות מוחלטת, שביצוע וקיום שבע המצוות יהיו ע"פ "דבר ה'" – בביטול גם בניגוד לשכל שלהם" כנ"ל.

ולכן מובן למה "כי מציון..." הוא כתוב אחרי "והלכו..." באופן של הסיבה ל"והלכו עמים רבים..." כי זה מעורר את העמים ללימוד התורה בהענינים של הז' מצוות בני נח, ולהגיע לשלימות קיומם, שזהו רק כשיש ההתכללות של שני הענינים "ציון" ו"ירושלים", שאז זהו אמת – מדתו של

יעקב, וזה הרי יופיע בבית שלישי שתהיה בו שתי המעלות – של ציון וירושלים, ולכן הוא יהיה בית קבוע ונצחי.

ח

אמנם, צריך עדיין ביאור בהאמור לעיל כי לכאורה קשה מהא שנתבאר לעיל שדרגת הבית שני הוא כנגד ה"מטה" עבודת הבע"ת, שזהו בירור המטה כו'. ולאידך הסברנו שהבית שני הוא כנגד דרגת "ירושלים" שמורה על שם "הוי" כנ"ל שזהו דרגה יותר נעלית, ועוד יותר שמצד אחד הסברנו עתה שמעלת דרגת השני, בקשר לבית שני היא שלימות היראה שהוא מתבטל לחלוטין, וזה מתבטא בזה שיהודי עובד הקב"ה בקב"ע – גם בניגוד לשכל", ודוקא עי"ז מגיעים לפסוק כדבר הוי' – הלכה כו. ומצד שני הסברנו לעיל (בסי' ה') בקשר לבית שני שאז היו ישראל בדרגת בעלי תשובה, ואע"פ שהוא בדרגא יותר נמוכה – בי"ע, אעפ"כ ע"י העבודת האדם דלמטה, הוא נמשך ב"פנימיות יותר" בתוך הכלי כמו שהבסברנו לעיל שע"י עבודתו הוא נהיה יותר כלי להאור וגם האור הוא יותר פנימי כו', אבל לכאורה בהשקפה ראשונה, אור שבא באופן פנימי יותר, לכאורה הוא מתבטא בעבודת האדם שהוא "מסודר" ושהוא בהבנה והשגה דוקא, שאז האור מגיע באופן פנימי יותר לפי דרגתו ולפי תכונתיו (כמב' בכ"מ) ולא "בניגוד לשכל"?! ?

ט

והנה י"ל ביאור בכל הנ"ל, ובהקדים: במאמר ד"ה "יחינו מיומיים ביום השלישי יקיימנו ונחי' לפניו" (תרנ"ט), מבואר שע"י עבודת ישראל בקיום התומ"צ בבחי' קבעומ"ש, ממשיכים בחי' העצמות, מצד מעלת ומדריגת הנשמה המקיים התומ"צ, והיינו בקיום תומ"צ בקבעומ"ש, רק מצד שנצטווה לעשות כו', והרי זהו שייך להעבודה בבחי' עצם הנשמה שלמעלה מטו"ד, ולכן זה פועל אח"כ שתהי' המשכת העצמות בבחי' גילוי בפנימיות.

והביאור ע"כ הוא, שע"י העבודה דנשמ"י בקיום התורה, עי"ז דוקא נעשה הצמיחה להיות הגילוי בחי' עצמותו ית' – וזהו מה שנקרא התורה בשם "חלב" – [כמו שעד"מ הולד בלידתו הוא בתכלית הקטנות וע"י יניקתו חלב האם, מתגדלים איבריו וגם נשלמו בו מוחין – שלכן מתחיל לילך ולדבר כו'].

וזה מה שהרבי מסביר אודות ענין של "בינה יתירה ניתנה באישה" – בחי' כנס"י שנקראת כלה שמקבלים מהתורה. והיינו שבגילוי בסדר השתל' התורה הרי למעלה מישראל שהיא בחי' טיפת אבא שנמשך בישראל, ונש"י הם בחי' "מקבלים".

אבל מ"מ יש בהם בינה יתירה, ז"א שע"י שהם מקיימים תומ"צ בבחי' קבעומ"ש – "בניגוד לשכל" דוקא, וזה שייך להעבודה בבחי' עצם הנשמה למעלה מטו"ד כנ"ל, שזהו דרגה הרבה יותר גבוהה אפילו משרש דתורה.² עי"ז ממשיכים בחי' העצמות – וזה ע"י ההולדה דוקא. דעיקר ענין קבלת השפע דנש"י הוא בבחי' ההשפעה פנימיות ועצמות כנ"ל – והוא הגילוי דלעתיד שיתגלה בחי' עצמותו ממש – שזה מש"כ "ביום השלישי יקיימנו נחי' לפניו, לפניו ממש בחי' פנימיות ועצמות א"ס.

ולפי כל הנ"ל, גם י"ל בקשר לענינו, שהבית ראשון אפילו שבגלוי הוא היה בדרגה יותר גבוהה שענינו הוא כנ"ל מדריגת התורה שזה חכמה דאצילות – המשכה מלמעלה למטה, אבל מ"מ ע"י היסוד דקיום תומ"צ בקבעומ"ש שזהו עבודת ודרגת בית שני שענין בית שני לגבינו כנ"ל הוא בחי' כנס"י המקבל [שרוב נשמתן כבי"ע] על ידה דוקא [בקיום תומ"צ מצד מקורן ושורשן נשמתן כו'] פועלים גילוי עצמות למטה בפנימיות. [אלא שעכשיו מקבלים כאילו מעין שלעתיד, כדלקמן].

---

²כידוע שאפילו משורש דתורה כמו שהיא בבחי' חכמה דא"ס כו' ג"כ שורש נש"י למעלה מזה שהם מושרשים בא"ס – עצמות ומהות ממש – שממדריגה זו בנש"י הוא מכריח שהתורה "תתלבש" בתוך ישראל למטה, שזהו בעצם כל הכוונה של ירידת התורה למטה – בשביל ישראל דוקא.

אבל עדיין צריך ביאור, כי מה בעצם מכריח שתהיה המשכת העצמות באופן פנימיות אחרי העבודה באופן דלמעלה מטו"ד?

22/08/2018תח

וי"ל הביאור בזה: בתחלה כשהיהודי מכיר שאמיתית ענין התהוות העולמות הוא רק לפי שכן עלה ברצונו ית' – "נתאוה" – הרי אין שום יחס ותפיסת מקום להבריאה, וכל ענינה הוא רק מה שעצמותו ית' נתאוה כו'. במילא מובן ש"עשיית הדירה", הוא דוקא ע"י שלילת וביטול הרגש המציאות בתכלית. לכן מצד זה שהבסיס להעבודה שלו [והנחתו] הוא רק מצד שנצטווה לעשות כו', והוא נמצא במצב של הנחת עצמותו לגמרי, רק אז הוא מוכן להמשיך העצמות בפנימיות אח"כ, כי אז העבודה שלו שייכת לדרגת "אין עוד מלבדו", כי הוא מכיר שהוא לא במציאות כנ"ל וממילא ע"ז שהוא הולך ולומד באופן של הבנה והשגה, בחי' העצמות יתגלה במציאותו (עפ"י שיחה לפ' שמות ג' לקו"ש ח"ו הערה 70)³

וכמו שמסביר הרבי שע"י כך שיבינו "זאת" בשכלם (לעולם הוי' דברך נצב בשמים) שזהו מצד הנבראים עצמם (ולא רק מצד גילוי אור מלמעלה) מגיעים לידי גילוי האמת של "אין עוד", שגם "השמים ממעל ועל הארץ מתחת" בעצמם הם "אין עוד".

ואין האמור לעיל שהעיקר הוא פעולת המטה סותר להמבואר עכשיו שהעיקר הוא המשכת העצמות היינו גילוי הכי נעלה, כיון שעיקר המעלה הוא זיכוך ה"מטה" אלא שתכלית השלימות בזה הוא שה"מטה" יתעלה כ"כ עד שיהי' בו גם ענין ה"אור" של עליון" כו' וזה מה שבית שלישי שייך לבית שני יותר מלבית ראשון, כי בית שני ענינו הוא העלאת המטה, וזהו עיקר המעלה שבבית שלישי.

³ ועד"ז מבאר הרבי בלקו"ש ח"ט תבוא א', שמדובר אודות אחדות אמיתית שנוצרת ע"י שהדברים מתבארים גם בשכל, כדלעיל, אך כיון שמהותו של השכל היא מציאת דעות לכאן ולכאן, להיפך מהאחדות לכן היתה צריכה להיות התחלת גילוי החסידות באופן שאינו מלושב בשכל, כפי שנתגלתה ע"י הבעש"ט. ודוקא לאחמ"כ היא היתה יכולה להתגלות בחב"ד, שע"י כך מגיעים לשלימות, כדלעיל.

ובדא"פ י"ל שזהו כוונת הרבי בשיחת פ' ויצא לקו"ש חט"ו הנ"ל
 בביאורו דרגת השני – "ירושלים" [ונראה לדייק בדבריו] שדוקא ע"י דרגת
 "ירושלים" – שלימות היראה, "שהוא מתבטל לחלוטין" דוקא אז הוא יכול
 לכוון לרצון העליון, בחי' הוי', ולקבוע הלכה לאמיתתה... גם בניגוד
 לשכל", שזה מצד בחי' ירושלים שהעבודה שלו הוא מיוסד בביטול, והרי
 הוא מבטל שכלו מכל וכל בהנחת עצמותו לגמרי [ועבודתו שייך לעצם דרגת
 הנשמה], הרי אז דוקא נרגש אצלו רצה"ע שלמעלה משכל ונתגלה בו בחי'
 "הוי" שלמעלה מהשתל' לגמרי.

אבל עדיין צריך לומר שמה שנרגש אצלו בפנימיות, הרי סו"ס הוא רק
 באופן מסוים ומוגדר – כנראה בחוש שזה לא נחדר בתוכו בשלימות והוא
 עדיין נשאר 'במציאות', ורק בשעת מעשה נרגש אצלו רצה"ע, וגם הוא צריך
 להיות אצל כל או"א מישראל- [כמו שהרבי מבאר במאמר "ואתה תצוה.."] -
 שאפילו שמצדו (משה רבינו) מאיר בו "בשלימות" כו' אמנם יש מקום
 בהעולם שבו אינו מאיר הגילוי, לכן צ"ל כנ"ל]

ולכן צריך דוקא "בחי' שלישי" דלעתיד. ונראה לדייק, שדוקא אז
 "כאשר מאיר גילוי עצמותו ית' – "ביום השלישי יקימנו ונחי' לפניו",
 פנימיות ועצמות אין סוף ברוך הוא" – שהיא מושללת מכל התיאורים
 והגדרות – "שלילת הגבול ושלילת הבלי גבול", הרי אז הופכים ה"גבול" של
 ה"מטה" עם ה"בלי גבול" של ה"מעלה" לדבר אחד!

ז"א שמצד גילוי דעצמותו ית' – שהוא בלי גבול אמיתי – ולא הבלי
 גבול איך שהוא באצילות שהוא מתואר ב"בלי גבול" ושייך רק בה"מעלה"
 ולא מתגלה בה"מטה" – אלא בגילוי הזאת דוקא נתגלה מציאות אמיתית של
 כל דבר ואיך שבאמת אצילות - בחי' התורה, והעולם - בחי' ישראל הם מהות
 אחת – ויתגלה בכל דבר איך ש"אין עוד מלכדו"! [עד"ז גם יובן מאמה"ז
 "ישראל אורייתא וקוב"ה כולה חד" ור"ל].

י"א

לכאורה יש להקשות מביאור אחר של הרבי בשיחת פר' כי תשא (סה"ש תשנ"ב) שמדובר אודות מעלת הלוחות הראשונות (האל"ף) שהוא כפי שהתורה ניתנת מלמעלה, אבל מכיון שהוא לא חודר בגדרי התחתונים, לכן שייך בזה ענין השבירה כו'. משא"כ בהלוחות האחרונות שבאים ע"י עבודת האדם – תשובה כו'. וזה פועל עילוי כל כך בתורה דלוחות האחרונים שלכן "אין שייך בזה שבירה" ורק אז מביא לשלימות-הגאולה האמיתית, שאז יתגלה המעלה שבא ע"י האדם למטה וכו'.

לכאורה זה לא מתאים במה שהסברנו לעיל ש"דרגת השני" ג"כ שייך הפסק כו'. להיות שהוא רק ה"מטה" וכו'?

לכאורה יש לתרץ שיש הבדל בין ג' דרגות הנ"ל להלוחות, וי"ל הביאור בזה:

בחי' ישראל בדרגת "שני" כנ"ל הרי פעולתם הם מוגדר ומוגבל היות קשור לה"מטה" שהוא סו"ס במדוה"ג. ואפילו ע"י עבות האדם בדרגת "ירושלים" – שעבודתו הוא בתכלית הביטול כנ"ל, אבל עדיין אינה מתגלית בו באופן בלי גבול אמיתי ונצחי, והרי הגילויים הם רק אצלו באופן מוגדר ("כנראה בחוש...") משא"כ לגבי הלוחות, שענינם של הלוחות הם המשכה מלמעלה למטה, שזהו בחי' התורה שבעצם מוגדר לה"מעלה", [לכן זה היה החסרון דלוחות הראשונות שלא היו נחדר בגדרי התחתונים כו'. ולכן "היה שייך שבירה" כו'] משא"כ לוחות האחרונות שאז היו נכללים בתוכם גם מעלת ה"מטה" שהם נתנו דוקא אחרי עבודת האדם דה"מטה", שישראל עשו תשובה כו' [שזה היה כירידה צורך עלי'] וזה הרי כעין (ע"ד ולא ממש) ההתכללות דה"מעלה" ו"מטה" דלעתיד, שיפעול בחי' הנצחיות! – ולכן מובן ששייך בהם ענין ה"נצחיות", ורק שלעתיד יתגלה בשלימות מעלת התשובה דבנ"י על חטא העגל שבא ע"י עבודת האדם למטה, כמו שהרבי

אומר בהערה 81,82 שדוקא אז תתגלה המעלה שבאה ע"י לוחות האחרונות
– ששלימות התשובה תהי' דוקא לע"ל כשיתבטל החטא לגמרי!

ואם אמת הדבר נוכל לבאר בהנוגע ללוחות השניות – "שאינ בזה שבירה
כלל", ואדרבה התורה נשארת השלימות למטה באופן נצחי לעד ולעולמי
עולמים!"